

DRINKOVIĆEVE KLEVETE.

„Hrvatska Rieč“ u 854. broju donijela je jako uvrijedljivi članak za cijelo svećenstvo. One i onakove uvrijede, baš u „Hrvatskoj Rieči“ i od ljudi za koje je svećenstvo i trpjelo i žrtvovalo mnogo sve do posljednjih dana, valjda su unicim na svijetu! One nam daju gđnu sliku našega raztrovanoga javnoga života, u komu se prosto i dopuštelo događaju svi moguću politički skokovi i preokreti. Ja se na onaj članak nebih osvrnuo, kad u njemu nebi bile citirane moje riječi, kao tobožnji dokument za opravdanost onak nabačene infamije na cijelo naše svećenstvo. Pa baš radi toga treba da nekoliko riječi rečem.

Klerikalizam je krlatica.

Svećenički stališ izvišeni je stališ. Po svojoj ustavi, po svojoj zadaći ima izvišeni cilj dobrote čovječanstva i kršćanske kulture. Zaista, ljudi, koji uobće stoje na visokom stepenu prosvjete, i koji se u tomu mogu natjecati sa svim društvenim klasama; ljudi, koji su nikli iz naroda, većinom prostoga, i koji opet u tomu istom narodu moraju živiti; ljudi, koji po svomu zvanju neosnivaju obitelji, niti se stajaju za nju; ljudi, koji po svojoj zadaći moraju stati u službi Evanđelja i ljubavi kršćanske, nemogu a da nerade za obće dobro; nemogu a da nerade za narod u komu žive i u komu vrše svoje izvišeno zvanje! Ja sa u to na dulje skoro kazao u splitskomu „Danu“ pod naslovom: „Protunarodno svećenstvo“. Da nebudem dug, ja se pozivjem na onaj članak i velim da je rad katoličkoga svećenstva uobće vazda bio spasonosan i djelotvoran za čovječanstvo. On je bio vazda onaj tajni, ali moćni kvasac, koji svoju silu razvija i u najskrajnijim djelovima narodnoga tijela.

Uza svu svoju djelotvornu snagu, koju katoličko svećenstvo razvija u čovječanstvu, ipak svećenstvo po sebi ne traži vlasti, dominacije. Pače i onda, kada se čini da svećenstvo vlada, baš onda ono služi ustavi i napredku svoga naroda. Tko prouči dubav katoličke Crkve, vidi ču da su istinite moje riječi. Znam da liberalci protivno uče i viču. Zadojeni duhom mržnje, duhom koji kipi srčebom na katoličku Crkvu, nemogu viditi ni nje, ni onih, koji su izričiti predstavnici njezini. To je bilo od početka Crkve, pa to traje i danas. Navala na nju i na njezine sljedbenike neprestaje. Liberalci sami silom hoće da izpunjaju Isusove riječi o Crkvi, o kojoj je dr. Subotić, hrišćanin, onako nisko, onako frivolno u Šibeniku govorio. Samo je razlika danas u tomu, što su moderni olitili lice novom modernom bojom; što su mnogo bolj i finiji farizeji od starih. To njihovo fino farizejstvo izmislilo je i krlaticu „klerikalizam“!

Teško je udariti očito na Crkvu. I najveća snaga stómila bi se pod onom silnom vjekovnom zgradom. S toga je potrebita druga manovra, a ta je: svećenstvo hoće da vlada, da metne sve pod noge, da narod drži u tmini, u robitvu! Tako su vikali u Italiji, Francuzkoj, Portugalu itd. I to je dosta pomoglo njihovu liberalnomu planu. Mnogi slabici i nevjštji podlegli su, misleća se je u njemu stari kršćanska vjera. Osjetio je cijeli naš puk potrebu reakcije onoj bujici, koja je bila pogibeljna i u načinu i u nauku.

Stoga je onakovo oduševljenje bilo na skupštini u Šibeniku, kada se je predložila točka o kršćanstvu, da se primi u program stranke. Pače, ona točka nije bila ni glasovana nego pljeskom, jer kad ju je htjeo Prodan predložiti na glasovanje, onda je rekao dr. Cviličević, da je suvišno glasovanje kod oduševljenja onolikoga cijele skupštine, — da je ono oduševljenje glasovanje. Na to je nastao još silniji pljesak i veselje u cijeloj skupštini. Toliku je potrebu narod čitio kršćanskoga načela!

Liberalizam kod nas.

U našoj domovini nije bio liberalizam

tako goropadan i napadljiv do posljednjih godina. Ali svakako ga je bilo u dobroj mjeri. Naši ljudi dolazili su iz svijeta, sa stranih, tuđinskih učilišta. Nažalost zlo se lašnje prima nego dobro, a k tomu mladost bez oca i majke, u velikim svjetskim gradovima puštena samoj sebi i posve mašnjoj pustopašnosti, kakva se je mogla povratiti svojoj rodjenoj domovini nego razvratnih misli i načela? Praktični život vazda je imao odlučni upliv na misli i načela. Naravno je onda, da su se našom domovinom morale raznositi i misli liberalizma. I poznata krlatica „klerikalizam“ nije bila nepoznata. Nu to je sve bilo još tiho, još ne tako bojovno, izuzevši koji pojedini časoviti pojav.

Bojovnost njegova počela je u posljednje vrijeme. Poznati događaji dr. Smodlake sa Trumbićem bacili su prvoga u pozadinu. Mislio se je, da je već politički mrtav. Ali, on da neostane mrtav, osnovao je demokratsku stranku, t. j. dao je već vladajućemu liberalizmu izričite lice. S onom strankom postala je strahovita i ona krlatica „klerikalizam“. Listovi demokratski vikali su širom naše domovine o nekakovu klerikalstvu, o gospodstvu popova i fratara, o njihovoj sili i tiranstvu. Zvali su robom, sužnjem, prirepinom, crncem itd. svakoga, koji je s njima prijateljski odnošaj podržavao. Glasovita je postala i papuča svećenička, jer su pozivali puk, da se trgne i da se oslobodi papučje njihove i da postanu slobodni ljudi.

Svi svjestni ljudi znali su, da to nije istina. Naše svećenstvo nije nikada svoga naroda držalo u robitvu. Naprotiv, svećenstvo je vazda radilo za svoj narod i služilo mu onda, kada naš puk nije imao nikakove lajičke inteligencije, svećenstvo je bilo na braniku njegovih narodnih prava i u službi svoje domovine. Historija hrvatskoga naroda izpisana je našom krvlju, a u toj krvi nalazi se i krv svećenika! Ko sumnji, neka otvori povjest našu, pa će se uvjeriti o tomu.

A u posljednje vrijeme, kada se je otvorilo ustavno doba, zar hrvatsko svećenstvo nije doprinijelo prvo svoju žrtvu na oltar domovine? Zar bi hrvatska svijest onako brzo prodrila i u najzabithnje krajeve naše domovine, da nije bilo svećenstva?

Nisu dakle ljudi pametni vjerovali, a nisu ni mogli vjerovati onim praznim krlaticama naših tobožnjih liberalaca. Ipak bilo je slabica i površnih ljudi, ko što ih ima svagdi, koji su onu buku za istinu primali. Ona prazna, bezsmislena krlatica postala im je strašna i užasna.

Bijedni ljudi, bijedni slabici, koji su eto igračka liberalnih fraza!

Mi nećemo klerikalizma.

Poznata su i druga kulturna načela, koja je poprimila ta nova stranka. A baštost, mahnitost i vika, kojom su ostvarivali svoja načela, već je svakomu došla bila na vrh glave. Naš narod ima svojih mana, ali ipak još ima u svojim prsima vjeru. Pa vidiči one psovke, pogrde i nemoral, koje su se na račun one stranke izvadjele, probudila se je u njemu stara kršćanska vjera. Osjetio je cijeli naš puk potrebu reakcije onoj bujici, koja je bila pogibeljna i u načinu i u nauku.

Stoga je onakovo oduševljenje bilo na skupštini u Šibeniku, kada se je predložila točka o kršćanstvu, da se primi u program stranke. Pače, ona točka nije bila ni glasovana nego pljeskom, jer kad ju je htjeo Prodan predložiti na glasovanje, onda je rekao dr. Cviličević, da je suvišno glasovanje kod oduševljenja onolikoga cijele skupštine, — da je ono oduševljenje glasovanje. Na to je nastao još silniji pljesak i veselje u cijeloj skupštini. Toliku je potrebu narod čitio kršćanskoga načela!

Ja sam dosta prije znao, da će ona točka biti na skupštini iznešena, jer sam sa drom. Alfirevičem bio odaslanik pravaškoga svećenstva u toj stvari kod uprave stranke prava. Na skupštini pako čuo sam razne govore, a osobito govor dra. Drinkovića, kojim je obrazložio onu točku kao budući dio programa stranke. Moram reći, da sam bio u duši radostan vidiči da imade u našem narodu jedna stranka, koja shvaća svoju zadaću, koja razumije zvanje i dužnost da se bori za narodna dobra i svetinje. To me je sve potaklo, pa sam nenadno i nepripravan ustao i po prilici rekao: „Imadu dva narodna dobra, a to je hrvatsko i katoličko vjera našega puka. Prije je neprijatelj svom silom napadao na hrvatsko naše domovine, a stranka prava požrtvovno se je borila protiv njemu. Vjerska podvornica još nije bila oduševljena očito, pa stoga nije ni trebala obranu toga narodnoga dobra. Ali sada je to dobro narodno ugroženo. Nemil skakavac na nj je navatio, da ga obrsti i uništi. Pod izlikom slobode, koja sloboda nije, hoće da uništi u našem puku kršćansku vjeru i moral. Stranka prava, ako hoće da bude prava stranka, mora svoju djelotvornost preotegnuti i na ova narodna dobra. Time stranka prava ne promijenjuje svoga programa. Time samo nastavlja podpunost njegovu.“

Reklo se je, da je vjera stvar privatna. Ali to nije istina. Vjera obuhvaća cijeloga čovjeka, niti možemo dijeliti čovjeka jednoga iz istoga na privatnoga i javnoga. On je vazda isti čovjek. A istina je koja se onda pobiti, da svaki čovjek izradjiva samoga sebe na načelom svoje vjere. Društvo pako od čega se sastoji nego od pojedinaca? Nu onda što otolen slediti? To, da je vjera onaj čimbenik, koji najviše ulazi u formaciju društva.

Vjera je stvar privatna! Ali zašto je onda Isukrst sa 12 apoštola preokrenuo kad vjera nebi bila čimbenik javnoga života?

Ove sam po prilici riječi izrekao uz odobravanje cijele skupštine, a namjeravao sam time kazati, kako pametno stranka prava radi kad usvaja kršćansko načelo kao svoju programatičnu bazu, i da ne stoji prigovori liberalnih novina.

Još sam govorio i o ostalim vjeram, a spomenuo sam muslimane, kako i njima mora biti u interesu da se liberalna najezda suzbije.

Napokon sam rekao: „Mi netražimo kakovu dominaciju svećenstva, mi nećemo klerikalizma. Mi jedino hoćemo pošten narod, čudoredan narod, narod odgojen zdravom kršćanskom slobodom. Vi budite vodje, vi slobodno vodite narodnu barku, a mi ćemo vam biti pomoć učeći i prosvjetljujući narod, krijepeći ga u hrvatsku i u kršćansku vjeru i moralu.“

Ja sam, u koliko se sjećam, ovako govorio, stoga mi nije baš ugodno bilo kad je izvještaj o skupštini donio onako mršavo, i ne baš čisto, moje riječi. Moram naglasiti, da je onaj govor bio prekidani frenetičnim pljeskom.

Ja i sada ponavljam iste riječi.

Ja i danas ponavljam iste riječi. Mi svećenički uobće ne tražimo za se nekakvo gospodstvo, nekakvu vlast. silu itd. To samo liberalci vele, ali to su prazne krlatice, koje vrijednosti neimadu i koje činjenice same po sebi pobijaju. Mi samo tražimo, da se brane prava našega hrvatskoga naroda, da se naš puk uzduva u kršćanskom čudoredju i da se prosvjetljuje na temelju kršćanskoga načela. Eto, to mi tražimo, to hoćemo i za to smo i svoj život spravni založiti. Stoga mi ne poznajemo dopuštenom jednu stranku, koja bi htjela poništiti svetost obiteljskoga života sa uvedenjem građanske ženidbe; koja bi htjela demoralizirati našu mladost sa uvedenjem slobodne škole itd. Protiva takoj stranci boriti se, mi smatramo svojom dužnošću,

kategoričnim zahtjevom svoje savjesti. U tomu dispane ne poznajemo. Možemo pasti, možemo biti poraženi, potjerani, neka budemo, ali dok budemo i zadnjim dahom dihati, i toga zadnjega časa boriti ćemo se za slobodu svoga naroda i za najuzvišenija načela čovječanstva.

Ovo kažem otvoreno i ponosno pred cijelom hrvatskom javnošću! I ako se u tomu sastoji klerikalizam, onda kažem, da mi svećenički hoćemo takav klerikalizam.

Ali to nije klerikalizam. To su prosvjetna i domovinska načela. Ta načela izpovjedaju svi poštteni svjetovnjaci, košto ih izpovjedaju svećenstvo. Ta je načela usvojila i stranka prava u Šibeniku god. 1910. Pa kada ima za ta uzvišena načela zasnošani i oduševljeni svjetovnjaci, kada za nje stoji jedna cijela stranka, koja je ujedno stranka velike većine hrvatskoga naroda, onda nema razloga da to svećenstvo traži dominaciju u cijeloj stranci. Mi hoćemo da načela vladaju. Mi nemamo za drugo kakove želje ili ambicije. Radje stojimo da se svjetovnjacima pripusti čast vodstva i položaja, jer time bivaju žiljaviji oduševljeniji za sveta načela.

Zar nije ovako? Zar svećenstvo, koje stoji na visini kulture sa svim ostalim društvenim klasama, misli kako će zasjesti na presjednička, načelnička, zastupnička mjesta? Pa premda ta mjesta ne traži i ne misli na nje, zar je zato svećenstvo napustilo svoj rodoljubni rad, i zar nije radilo da pomaze stranku koju je ono smatralo pravom strankom? Zar nije tako bilo prije? Zar nije isti slavni Pavlinović ustupao svoj mandat svjetovnjaku Klaiću?

A zar je sada drugičije? Zar posljednji izbori ne potvrđivaju moju tvrdnju? Zar nam to baš Drinković, Krstelj i Sesardić nemogu posvjedočiti? Zar svećenstvo u njihovim izbornim kotarima nije radilo za njihovu kandidaturu sa najvišim žrtvama i samoprijedorom? Oni bijedni ljudi bili su izloženi ocni, psovki, tužbama, progonstvu, pače i samoj smrti! Poznat je slučaj odličnoga svećenika don Marka Ivanševića. A zar ja, premda nemam ni župe, niti javnoga položaja, nisam bio na razpolaganje i dru. Drinkoviću i upravi stranke u Makarskoj? A jesmo li sve to raditi za se? Da dobjemo zastupnička mjesta? Da utvrdimo sebi mastne položaje?

Nismo! Svećenstvo nema ni zastupničkih mjesta, ni mastnih položaja. Radili smo, jer hoćemo načelo, jer smo smatrali stranku prava jedino zdravom strankom, koja za prava načela radi. Radili smo za Krstelja i Drinkovića jer su ta načela izitalci kao načela za koja oni žive i padaju.

Riječi dakle, koje sam ja na šibenskoj skupštini izrekao, ja i danas ponavljam, ali ujedno nastavljam, da ih je svećenstvo pravaško izvršilo podpunom i da ih i danas izvršiva.

Uza sve to Drinković ima srca da onakove uvrijede napiše protiv svećenstva i da još reče da su „rijedki svećenički, koji bi bili kadri, da vjerno služe oživotvorenu programu stranke prava!“ Za ovo napisati hoće se jaka doza drzovitosti, pokretaštva a i nečega drugoga.

Fra Ante Cikojević.

Pravaški dom.

Pravaški šibenski imaju svoj dom, svoju kućicu-svoju slobodicu! Govorkalo se o tome ima više dana, a jačer je bio gotov čin. Naša mlada zadruga „Hrvatska zadruga tiskara“ kupila je jedan sklop od triju kuća, vlastništva velikana sugrajanina našeg Nikole Tommasa dotično baštinka mu gg. Artale, smještenih na trgu sv. Franje do obćinskog perivoja, u glavnoj od kojih već 20 i više godina nalazi se trgovina gosp. Erminija Šupuka. Položaj kuća je jedan od najljepših u našem gradu, jedna od kuća je trokatnica i osigurana im je budućnost.

Kao što naša tiskara pa ovaj naš list, tako i ovaj „Pravaški dom“, koji će biti središte i žarište pravaškog pokreta u našem Šibeniku, pod vodstvom neustrašivog našeg zastupnika dra. Ante Dulibića, koji ide za tim da naš politički život osvoji na vlastite noge, da tako stranka prava, nevezana interesima ni uz koga, nečije ni o čijoj milosti, oživi novim, nezavisnim životom, koji će imati snage u udruženim našim silama u tim silama rasti, boriti se i pobjeđivati. Pravaški šibenski život će pod vlastitim krovom, jer smatraju po jednu političku stranku nedostojnim i nemoralnim da se okorišćuje obćinskom ili zemaljskom imovinom, da živi na račun obćine ili zemlje. Stranka, u kojoj nema natečujanja pristaša joj u poštivnosti, već živi na tudji račun i tudjom milošću, osuđena je na propast. Ovo osobito vrijedi za družva koja, kao sokolska, moraju biti svjetli primjer nezavisnosti, oduševljenja i samoprijedora.

Udruženim našim silama podgospo stranci prava u ovom gradu tiskaru, list i dom. Potreba toga shvatili smo mi pravaški šibenski, a pravaški pokrajine razumijeli su, da pravaška kula, kakova je grad krajja Krešimira, mora imati to troje da pravaška stvar uzgome imati zdrave temelje i sigurno uznapredovati. Stare pravaške korenike iz pokrajine bijahu među prvima da oduševljeno prilože svoje udjele po 100 K. svaki udjel za osnutak naše zadruge. Njihov primjer slijedili su i drugi svjestni pravaši u pokrajini te možemo reći da se pokrajina inavoljerno najčešće sa pravašima mještinu, da Šibeniku dade takav život da bude ne samo prividna ma i faktična i nepobjediva kula pravaštva.

Bit će dužnost naša pravaški šibenskih da se oklopimo u našem „Pravaškom Domu“, da stisnemo naše redove i poradimo za daljnu našu organizaciju. Kamen do kamena slagat ćemo, da ovaj naš dom od skromne zgrade postane lijepa palača, koja će biti spomenik naše sloge, naše svjesti, naših nastojanja da sazdajmo velični dom čitavog hrvatskog naroda: ujedinjenu i slobodnu Hrvatsku.

U to ime naš „Pravaški Dom“ živio, napredovao i cvao!

Domaće vijesti.

Obustava pokrajinske autonomije. Uvedenje komesarijata u Češkoj kao da će imati za posljedicu jednake mjere i u drugim krunovinama. Komesarijat najviše se za Istru, gdje od duže vremena, usljed borbe između Hrvata i Talijana, nemoguće je svaki saborski rad; jednakom nemoći diše i goristički sabor, pa nije izključeno da i njega stigne isti udar; štajerski sabor i onako boluje od slovenske obstrukcije, pa i nad njim visi Damoklov mač.

„Naše Jedinstvo“ bilježi glasinu, da će i u Dalmaciji biti obustavljena pokrajinska autonomija, a na mjesto Zemaljskog Odbora da će biti imenovana regencija sa strane vladine.

Ako se svi ovi glasovi obistine, onda je to znak da Monarhija stoji pred velevažnim unutarnjim događajima, radi kojih se i preduzimaju sve ove mjere.

Splitske stvari. Primamo iz Spjita 12. ov. mj.: Oci maloga puka na našoj obćini otkupili su plinaru od neke njemačke tvrdice za K 600.000, dok je stara uprava to isto bila učinila za samih K 100.000; no to ocima maloga puka nije bilo po volji, te su svojim zakulisnim spletkama stvar osujetili. Ne tare ih briga, da će do godine iz našega polja nestati loze, jedine naše hrane i obrane. Za novce pokucali su na razne novčane zavode, no nigdje ne nagloše odaziva. Najzad „Zadružni savez“ preko demokratske „Pučke štedionice“ uzajmio je obćini K 200.000, da uzgome izvesti najpotrebije radnje u plinari.

Naša obćina misli urediti i svoj gradjevni odsjek. Dosada su u tome odsjeku bili dva inžinira, oba u desetom činu. Za naša potreba dosta. Sad su odredili imenovati i trećega i to glavom inž. Senjanovića, zeta dr. Jose, obćinog sedmog čina; a k tomu on uvaživa i državnu mirovinu, premda ima tek deset godina državne službe. Istakne se je gradjom „Pučke štedionice“, za koji stručnjaci kažu, da je sagradjen u stilu nacije. Drugo njegovo remek-djelo je njegova „villa“, čija su vrata tako prostrana, da stanar muku muči, dok se uvuče u kuću. Naš Senjanović to o ože ne će, pa ne će te časti, no hoće ga dobiti čina Vice, hoće ga zakupnici obćinskih radja.

Obćinski prisjednici razbježali se kud-koji, jer se približava „kritični dan“, a ostavili „okretnoga“ Vicu, da upravlja obćinom korabljom.

Moderni ambulatorij u Imotskom. Početkom dojučer mjeseca rujna dr. Josip Mladinov, naš pravaški zastupnik, otvara svoj najmodernije uređeni ambulatorij. Usposobio se je kao specialist za gynaekologiju, kožne bolesti i urologiju; k tome otvara i laboratorij za kemičko, mikroskopsko istraživanje, kao i krvi po Wassermannu, a liječit će eventualno i sušicu sa turbekulinom. Ambulatorij je najmodernije uređen i providjen svim mogućim aparatima i potrebštinama. Za to ima liječnik na razpoloženje šest uređenih soba. Onakova šta rijedko je vidjeti i u kome velegradu. Mi se ovamo u Imotskom tome svi veselimo i porajmo. Poznajemo našega doktora i kao obćinskoga liječnika, koji slovi i uživa neograničeno povjerenje u narodu, a sada smo još sigurniji da će k njemu se obraćati i iz susjedne Bosne i Hercegovine i iz drugih krajeva kao specialisti na liječenje, jer je on naš čovjek, naše gore list, koji će se znat svojski zauzeti da bolnika utješ i povrti mu izgubljeno zdravlje.

Želimo našem doktoru najbolji uspjeh, a uz to da mu Bog dade zdravlje, da može za dugi niz godina poraditi na korist trepećeg naroda.

Razpust obćine Kaštel-Sućurac. Obćina Kaštel-Sućurac razpuštena je, a komesarom imenovan je c. k. namj. vještbenik Nagy. Zadnjih obćinskih izbora vodila se u K. Sućurcu žestoka borba, te su pravaši samo usljed nezakonitosti izgubili 11. i 1. tijelo.

Gradske vijesti.

Sokolski starješina zulumčar. Krsteljev lov od prošle nedjelje na Rogoznicu izjalovio se. Vitez tužna lica povratio se pokisla perja, čvrstom odlukom da ga neće nikada više spopasti napast da zavrti u čeličnu onu pravašku kulu.

Ali osim podpunog kraha Krsteljevih akcija u Rogoznici, nedjelja je donijela toliko Krsteljevih zlodjela da je svima jasno da Šibenik ima posla s jednim individuumom koji se nebi začao nikakvog zločina samo da služi njegovoj spekulantskoj svrsi. Krstelj je naučao na naše ljude podkupljene neke obćinske redare da stave golu sablje pod vrat naših pristaša i samo intervenciji oružnika zahvalit je, da nekoliko sokolaša, naših pristaša, u prvom redu naš urednik g. J. Drezga, ne platiše svojim životom. Krstelj je kao starosta Sokola dao apšiti sokolaše, i tako smo doživjeli, što nisu učinili ni zaderski ni riječki talijanski protiv časnoj odori sokolskoj, da je starosta šibenskog Sokola i starosta Krešimirove župe dr. Krstelj naneo sokolstvu osvetu vapajuću uvredu dajući strpliti u zatvor dvojicu sokolaša. Bit će uostalom posao sokolaša kako će obračunati s tim individuumom, koji ponizuje sokolsku čast, dok mi kao javno glasilo dajemo izražaja obćem zgražanju da se je u Krešimirovu gradu mogao naći jedan takav izrod.

Svrha izleta bijaše izključivo politička, agitatorska. Krstelj je pred nekoliko dana kao načelnik doživio u Rogoznici podpuni neuspjeh, pa je trebalo taj neuspjeh oprati velikom sokolskom paradom. Ali veliki i bolji dio čete ne puše u Krsteljev rog, zato je Krstelj preuzeo da pročisti redove čete i da se riješi pogibeljnih mu sokolaša. Prvi na biljezi bio je naš urednik g. Drezga, pa građani gg. Milan Kutlić i Pere Zorić, zatim obćinski prisjednik i predsjednik Šibenske Glazbe obrtnik g. Krste Jadronja te odbornik iste glazbe trgovac g. Ivan Grimani. Svi ovi izključeni su radi osobnih sukoba sa Krsteljem, ali kako o svemu tome ima da kaže svoju riječ vrhovna istanca sokolska obranički sud, mi se nećemo da upuštamo u potankosti, koje je i onako g. Drezga iznio u posebnom letku.

O „izključenicima“ ima dakle reći svoju riječ obranički sud, kome međutim Krstelj neće da proslijedi pritužbe izključenih članova a dok taj sud ne potvrdi odluku uprave, svaki član ima pravu sudjelovati u društvenom životu. Tako se i trojica izključenih gg. Drezga, Kutlić i Zorić priključuje u nedjelju sokolskoj četi. Nego pri ukrcaju na parobrod, iza kako su već bili u sokolskoj povorci, bili su od Krstelja

oružanom silom spriječeni. Stražičku dobro poznati Pave Kovačev, taj slatki bēbē, izdavao je naloge nekim redarima, koji neovlašteno bijahu zaposjeli most parobroda, da sponutuju trojicu napse. Nastali su užasni prizori. Neki redari bijesni bacili se na onu trojicu sokolaša, u prvom redu na našeg urednika, koga su međutim pograbili braća sokolaši da ga na svojim ramenima ponesu u parobrod. Redar Ban je stavio Drezgi više puta sablju pod vrat, pa i iza kako su oružnici skočili da toga bijesnoga Krsteljeva najmiljenika, poznatoga sa krvoločva, spriječe u njegovim namjerama. Žandari su napokon, po uputama g. Filauša, spriječili krvoproliče, odijelili onu trojicu „izključenih“ sokolaša, nakon česa je izlet bio zabranjen. Zabrana je malo kasnije bila opozvana, iza kako se jedan dio Krsteljevu nepoćudnih sokolaša, među njima i ona trojica, raziašo. Postupak političke vlasti čudan je i nepojmljiv je, kako se onaj trojici moglo zabraniti sudjelovanje izletu dok su članovi druživa i od njih već bio utjeran doprinos za izlet.

Po Krsteljevu nalogu nije bio pušten u parobrod ni gradj. Frankopan, i ako je i on imao voznu kartu. Ovo je uostalom onaj Frankopan, koji je radi manifestacija za balkansku braću odležao mjesec dana izražnje i policijnog zatvora, i njegovo oduševljenje za slavensku, dakle i za srbsku stvar, ovako se naplaćuje, je l'vi veliki Srbi gg. dre. Novakoviću i Marko Mirkoviću, koji ste, nepozvani, mješali se u događaje pred parobrodom, dočim naše žrtve za stvar balkanske braće traže od vas da budete barem pristojni.

Kako čujemo, Krstelj će, da osveti svoj neuspjeh od nedjelje, dati izključiti još nekoliko sokolaša, a pritužbe „izključenih“ ne misli proslijediti obraničkom sudu, s jednog razloga jer je u tom sudu zast. dr. Dulibić sa nekoliko uglednih i od Krstelja neodvisnih gradjana. „Izključeni“ pak neće mariti za Krsteljeve dekrete nego će i nadalje djelovati u društvu dokgod obranički sud ne riješi cijeli sukob u Sokolu, gdje nije bilo borbe dok ju nije unio Krstelj sam nezakonitim izborom krcmara Bulute.

Krstelj je zaigrao krvavo kolo i razpirio strasti u našem gradu u tolikoj mjeri, da se je bojati da se česa ne prelje. U njegovoj samovolji stoji redarstvo, u kojemu je nekoliko ljudi koji neće da znadu za nikakve zakonske propise, već im je Krstelj Bog te izazivlju gradjana i vlastite drugove koji drže do zakona i do pristojnosti. Ovoj zloupotrebi vlasti mora se već jednom stati na kraj, da se predusretne kobnim posljedicama koje bi mogle nastati iz ovog zuluma.

Krstelj lov u Rogoznici svrsio je po nj porazno. Rogozničani, koji su u svim zgodama narodne borbe znali vršiti svoju patriotsku dužnost, počazali su i ovom prigodom da znadu razlikovati sokolstvo kao takovo od bjesomučnog strančarstva. Rogoznica je zato u nedjelju primila Sokol, u kojemu je bilo i naših pristaša, sa prirodjenom joj gostoljubivošću okitivši svoje kuće barjaci i sagovima. Glavar gosp. Ante Zivković dao je Sokolima dobrodošlicu i zaželio im dobru zabavu.

Susretljivost Rogozničana nebi bila imala granice, da se je držalo u granicama sokolstva. Ali Krstelj je došao da Rogoznicu osvoji, i zato su njegovi plaćenici smatrali svojom dužnošću da izazivlju mirno ono pučanstvo. Krsteljevi plaćenici u odori sokolskoj vikali su: „doli popovi! doli papa!“ i druge svakojake pogrdne poklike. Ali kada je sa strane Krsteljevog plaćenika Jurina pao poklik: „doli Dulibić!“ taj bezbraniži izazivač dobije takovu lekciju da je morao odmah bježati iz Rogoznice. Zgadjen tim postupkom Krsteljevaca, čestiti glavar gosp. Ante Zivković odgovorio je „živio zast. Dulibić“, što su Rogozničani oduševljeno prihvatili. Dugo se orile zanosne ovacije rodoljubnih Rogozničana svom zastupniku, što je na Krstelja tako djelovalo, da je povukao rep, pobjegao od sokolaša i sakrio se na „Nadi“ među brnjice.

Na povratku u grad Krstelj je imao vrlo kiselo lice, a isto tako i njegovi plaćenici. Sa parobroda pri povratku, kao i u samoj Rogoznici, klicalo se oduševljeno zast. Dulibiću i Marku Stojiću. Na obali sjatilo se više stotina znatiželjnika, ali niti jedan poklik, niti jedan pozdrav gradjana da je popratio Krstelja. Jedino pred Sokolanom dr. Novaković i nekoliko sokolaša kliknulo je Krstelju, na što je gradjanstvo reagiralo ključić zast. Dulibiću, što je pa-

ralo srce onom slatkom bēbē Kovačevu, kojemu je ime Dulibićevu izaziv, jer je Dulibić izhodio poduzeće krcanja ugljena „Radničkoj Zadruzi“ a ne njemu.

Bilo je jako napadno da izletu nije sudjelovao zamjenik starješine dr. Smolčić, koga je poznata njegova sračnost potjerala za onaj dan u kupelji zlarinske.

Ovakovim izletima Krstelj bi htio sluziti se za učvršćenje svog političko-strančarskog položaja i za pridignuće prometa svoje kancelarije. Na to se svadja sav njegov patriotizam, a Rogozničani razumjeli su ga i okrenuli mu glavu.

Vraćaju Krstelj-Drinkovićevu gadariju. Bletetušu iz obćinske kuće kod bazilike sv. Jakova stižu crni dani. Došadnji predplatnici — i to najrevniji — redom vraćaju list, pa im sada ona donosi imena. Kada su ono na Drinkovićevu komandu pravaši, svecenstvo dakako u prvom redu, pred 2—3 godine redom vraćali utvaraške i demokratske novine, bletetuša puzo se cerila od veselja. Danas joj se vraća šilo za ognjilo. Nego kada već donosi imena onih koji povratili list, zašto donosi tek jednu petinu (oko 80) a prešćuje ostale? Zašto donosi samo imena svecenika a svjetovnjake zatajuje? Ako su „Bletetušu“ povratili frankovci Kiš, Vlahović i drugi, povratite i naš list, pa i sama njihova Čitaonica u Zagrebu. Iz pribodjenih pak imena znamo, da su kao predplatnika imali i viteza Madirazzu, koji naš list ne prima.

Zašto prenućavaju, da su im list povratili i dr. Iščević i dr. Katnić? Bit će da ne iznose njihova imena, jer se boje napadati ih. Razlozi tome nalaze se u ekonomskom uništenju obćine šibenske, a Iščević i Katnić su oni koji vedre i oblače nad obćinama.

Treba uostalom imati dobar želudac za primati a kamo li još plaćati onu Drinković-Krsteljevu gadariju, koja obćinu šibensku stoji ogromnih hiljada.

Još jedan stacionarni ratni brod. Jučer je u šibensku luku doplovila oklopnjača „Arpad“, koja će sa oklopnjačom „Monarh“ te drugim omanjim brodovima sačinjavati stacionarni odjel ratne mornarice u ovoj luci. Odjel će dobiti posebnog zapovjednika u osobi jednog kontreadmirala.

Sajam u Vrpolju. Prekšutra na blagdan bl. Gospe u Vrpolju je veliki sajam. Tom prigodom vozit će posebni vlakovi počamši od sutra u 12 s. u noći.

Nasamarena splitska „Sloboda“. Netko se je sa splitskom „Slobodom“ grdno našalo. Ponajprije nije istina što javlja, da je Dulibićeva grupa htjela da i u Sokol uvuče strančarstvo, jer ga je uvukao Krstelj nezakonitim izborom krcmara Bulute i izključivanjem Dulibićevih pristaša. U sokolskoj pak povorci od nedjelje bilo je ne 5—6 već 30—40 sokolaša Dulibićevih pristaša, a ono što nepoznati delija javlja da su Drezga i njegovi pri poznatom događaju pred parobrodom vadili nož i revolver, bit će da je tek plod njegove fantazije, kad ni najlučiji naši protivnici o tobožnjim noževima i revolverima nemogu da kažu ni jedne riječi. „Sloboda“ bi dobro učinila, kada bi imala savjestnije i bolje upućene dopisnike; osobito kad se radi o sokolstvu.

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSKU MISAO“!

**Hrvatska
Zadružna Tiskara**
U. Z. S. O. J.
IZ ŠIBENIKU

izradjuje sve u tiskarsku struku spadajuće radnje tačno, brzo i jeftino.